

SŁOWO DAJĘ 2008/2009
Konkurs językowy dla uczniów szkół podstawowych – etap III

Ziemia po słońca zachodzie...

Czas pracy: 60 minut

Maksymalna liczba punktów: 40

.....
imię i nazwisko ucznia

.....
data

.....
nazwa szkoły, miejscowość

Witamy Cię!

Przeczytaj uważnie teksty i wszystkie zadania.

W zadaniach od 1 do 40 wybierz tylko jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem.

Pomyłki przekreślaj.

Powodzenia!

TEKST I

Mrok gęstniał; tylko w gaju i około rzeczki
W łożach*, błyskały wilcze oczy jako świeczki,
A dalej, u ścieśnionych widnokręgu brzegów,
Tu i ówdzie ogniska pastuszych noclegów.

Nareszcie księżyc srebrną pochodnię zaniecił,

Wyszedł z boru i niebo, i ziemię oświecił.

One teraz z pomroku odkryte w połowie,
Drzemały obok siebie jako małżonkowie
Szczęśliwi: niebo w czyste objęło ramiona
Ziemi pierś, co księżycem świeci posrebrzona.
Już naprzeciw księżycy gwiazda jedna, druga
Błysnęła; już ich tysiąc, już milion mruga.

(...)

Dalej niebieskiej Wagi dwie szale błyskają;
Na nich Bóg w dniu stworzenia (starzy powiadają)
Ważył z kolei wszystkie planety i ziemię,
Nim w przepaściach powietrza osadził ich brzemie;
Potem wagi złociste zawiesił na niebie:
Z nich to ludzie wag i szal wzór wzięli dla siebie.

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (fragment Księgi VIII)

***łoza** – krzew rosnący na mokrych łąkach i torfowiskach; inaczej: wierzb szara

1. Przytoczony fragment *Pana Tadeusza* jest:
 - A. opisem przeżyć,
 - B. wspomnieniem,
 - C. pouczeniem,
 - D. opisem przyrody.

2. Nastrój wiersza jest:
 - A. pogodny, spokojny;
 - B. podniosły, poważny;
 - C. nostalgiczny, smutny;
 - D. tajemniczy, pełen grozy.
3. *W gaju i około rzeczki* rosły:
 - A. krzewy jeżyn,
 - B. wierzby szare,
 - C. trzciny wodne,
 - D. wilcze łyka.
4. Uosobieniem pary małżeńskiej są:
 - A. księżyc i ziemia,
 - B. niebo i ziemia,
 - C. księżyc i niebo,
 - D. księżyc i gwiazda.
5. Czasowniki *ważył, osadził, zawiesił* mówią o:
 - A. księżycu,
 - B. Bogu,
 - C. człowieku,
 - D. podmiocie lirycznym.
6. Fragment *księżyc srebrną pochodnię zaniecił* jest:
 - A. porównaniem,
 - B. uosobieniem,
 - C. ożywieniem,
 - D. onomatopeją.
7. Słowo *milijon* to:
 - A. neologizm,
 - B. kolokwializm,
 - C. archaizm.
 - D. Żadna z podanych odpowiedzi nie jest prawidłowa.
8. Waga jest starym atrybutem bogini:
 - A. wierności,
 - B. łowów,
 - C. miłości,
 - D. sprawiedliwości.
9. Ile sylab jest w każdym wersie utworu?
 - A. 10
 - B. 11
 - C. 12
 - D. 13
10. Ile jest głosek we fragmencie *Tu i ówdzie ogniska pastuszych noclegów?*
 - A. 13
 - B. 30
 - C. 31
 - D. 34
11. W którym szeregu wyrazy są ułożone w kolejności alfabetycznej?
 - A. lot, lotnik, lotniczy;
 - B. świat, wszechświat, obieżyświat;
 - C. księżyc, słońce, ziemia;
 - D. waga, ważyć, ważka.

12. Gdy zmienisz samogłoskę w słowie MARS powstanie nazwa:
- A. jednej linijki wiersza,
 - B. morskiego stworzenia,
 - C. wagonu restauracyjnego,
 - D. żołnierskiego kroku.
13. Synonimem słowa *widnokrąg* jest:
- A. krajobraz,
 - B. obszar,
 - C. nieboskłon,
 - D. obręcz.
14. Lunatyk:
- A. bada księżyc;
 - B. obserwuje księżyc przez lunetę;
 - C. księżycową nocą chodzi w półśnie;
 - D. drzemie w świetle księżyca.
15. Jak nie nazwiesz nieba usianego gwiazdami?
- A. gwiazdorskie,
 - B. gwieździste,
 - C. gwiaździste,
 - D. gwiezdne.
16. Wskaż właściwe tłumaczenie łacińskiego przysłowia *per aspera ad astra*.
- A. Przez trudy do raju.
 - B. Przez trudy do szczęścia.
 - C. Przez trudy do nieba.
 - D. Przez trudy do gwiazd.
17. Dokończ przysłowie: *W marcu ...*
- A. ciepło tylko w sercu;
 - B. deszcz leje albo słońce grzeje;
 - C. jak w garncu;
 - D. trochę zimy, trochę lata.
18. Wyraz podstawowy i pochodny to:
- A. księżyc, księżycem;
 - B. łąka, torfowisko;
 - C. mrok, pomrok;
 - D. srebro, posrebrzony.
19. Z którym przedrostkiem nie połączysz wyrazu *świecić*?
- A. na-,
 - B. za-,
 - C. przy-,
 - D. roz-.
20. Anagram słowa *kosmos* to:
- A. smok,
 - B. skosom,
 - C. sokom,
 - D. kosmita.

21. W którym zdaniu ukrył się błąd?
- A. Dobrze się zaczął rok dwutysięczny dziewiąty.
 - B. Będę wspominać rok dwa tysiące dziewiąty.
 - C. Powrócę jeszcze do roku dwa tysiące dziewiątego.
 - D. W żadnym zdaniu nie ma błędu.
22. W którym szeregu są same rzeczowniki?
- A. blask, złocenie, poświęta;
 - B. ciemność, czarna, noc;
 - C. gwiazdy, gwiazdny, gwiazdeczki;
 - D. moc, móc, wódz.
23. Który z podanych przymiotników stopniuje się tylko opisowo?
- A. gęsty,
 - B. kamienny,
 - C. niebieski,
 - D. gładki.
24. Niepoprawna forma wołacza to:
- A. nocy,
 - B. księżycu,
 - C. niebo,
 - D. powietrzu.
25. W zdaniu *Ciemną nocą nie ma na niebie światła gwiazd* podmiotem jest:
- A. światła,
 - B. gwiazd,
 - C. na niebie,
 - D. nocą.
26. Wskaż podmiot w zdaniu *Koło południa wypogodziło się wreszcie*:
- A. wreszcie,
 - B. południa.
 - C. W tym zdaniu jest podmiot domyślny.
 - D. Jest to zdanie bezpodmiotowe.
27. Podkreślone wypowiedzenie w wierszu składa się z:
- A. trzech zdań współrzędnie złożonych;
 - B. dwóch zdań współrzędnie złożonych;
 - C. czterech zdań współrzędnie złożonych;
 - D. dwóch zdań współrzędnie złożonych i jednego zdania podrzędnego.
28. Wskaż szereg, w którym wszystkie wyrazy mają *rz* niewymienne:
- A. stworzenie, posrebrzona, skrzypak;
 - B. rzeczka, drzemać, naprzeciw;
 - C. starzy, brzemie, powtarzać;
 - D. trzykroć, powietrza, gwarzyć.

TEKST II

Na powietrzu owadów wielki krąg się zbiera,
Kręci się, grając jako harmoniki* sfera;
Ucho Zosi rozróżnia wśród tysiąca gwarów
Akord muszek i półton fałszywy komarów.
W polu koncert wieczorny ledwie jest zaczęty;

***harmonika** – dawny instrument muzyczny składający się ze szklanych kloszów, obracających się na wspólnej osi

***derkacz** – ptak łowny
charakterystycznym
terkoczącym głosem
***bekas** (kszyk) – ptak łowny

Właśnie muzycy kończą stroić instrumenty.
Już trzykroć wrzasnął derkacz*, pierwszy skrzypak łąki,
Już mu z dala wtórują z bagien basem bąki,
Już bekasy* do góry porwawszy się wiją
I bekając raz po raz, jak w bębunki biją.

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (fragment Księgi VIII)

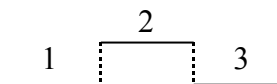
29. Wszyscy muzycy wieczornego koncertu to:
- A. artyści orkiestry symfonicznej;
 - B. owady i ptaki;
 - C. derkacze i bekasy;
 - D. muszki i komary.
30. W podanym fragmencie wiersza instrumentacja głoskowa polega na:
- A. pojawieniu się nazw instrumentów muzycznych;
 - B. naśladowaniu głosów przez nagromadzenie w wyrazach określonych głosek;
 - C. umieszczeniu w wersach takiej samej liczby głosek i wyrazów akcentowanych;
 - D. wprowadzeniu do wiersza rymów dokładnych.
31. Homonimem nie jest wyraz:
- A. bąk,
 - B. gąsienica,
 - C. mucha,
 - D. pszczoła.
32. Do którego rzeczownika pasują określenia: polny, morski, polski?
- A. wietrzyk,
 - B. świerszcz,
 - C. konik,
 - D. klimat.
33. *Grać pierwsze skrzypce* to znaczy być:
- A. liderem,
 - B. solistą w orkiestrze,
 - C. wirtuozem,
 - D. koneserem.
34. *Bąki zbija* ten, kto:
- A. leniuchuje,
 - B. gra na bębnie,
 - C. zabija owady,
 - D. kręci się w kółko.
35. W którym zdaniu ukrył się błąd?
- A. Lekki owad uniósł się wysoko.
 - B. Lekkie ważki krążyły nad stawem.
 - C. Lekcy baletmistrze kręcili piruety.
 - D. Letcy sportowcy utworzyli piramidę.
36. Orzeczenie w zdaniu *W polu koncert wieczorny ledwie jest zaczęty* to:
- A. jest,
 - B. zaczęty,
 - C. ledwie jest,
 - D. jest zaczęty.

37. W zdaniu *Już trzykroć wrzasnął derkacz* czasownik występuje w trybie:

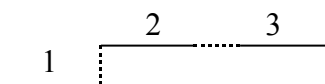
- A. rozkazującym,
- B. przypuszczającym,
- C. oznajmującym.
- D. W żadnym z podanych.

38. Który wykres ilustruje budowę zdania *Kolorowy motyl rozłożył skrzydła, które zatrzepotały radośnie, i wznosił się wysoko ponad łąkę?*

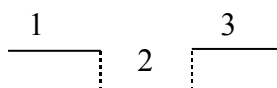
A.



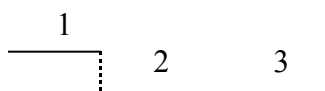
B.



C.



D.



39. W którym zdaniu ukrył się błąd interpunkcyjny?

- A. *Na finał szmerów muszych i ptaszęcej wrzawy Odezwały się chórem podwójnym dwa stawy.*
- B. *Jeden staw co toń jasną i brzeg miał piaszczysty, Młodą piersią jęk wydał cichy, uroczysty.*
- C. *Drugi staw, z dnem błotnistym i gardzielem mętным, Odpowiedział mu krzykiem żałośnie namiętным.*
- D. *Ten fortissimo zabrzmiał, tamten nuci z cicha, Ten zdaje się wyrzekać, tamten tylko wzdycha.*

40. Wskaż wypowiedzenie z wyjątkiem ortograficznym.

- A. Jedna jaskółka wiosny nie czyni.
- B. Kruk krukowi oka nie wykole.
- C. Pracowity jak pszczołka.
- D. Lepszy wróbel w garści niż gołąb na dachu.